1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 228. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го ГРУДНЯ 1963 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 4, 1963 No. 228. VOL. LXX.

НАЙВИЩИЙ СУД ПІДТРИМУЄ ПРАВА СТЕЙТІВ В ОБМЕЖУВАННІ РОБІТНИЧИХ СПІЛОК

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА 2-го грудня одноголосно вирішив, що, згідно із законом Тефта - Гартлі, стейтові суди мають повне право забороняти вимогу робітничих спілок, щоб всі робітники мусіли належати до робітничих організацій, коли хочуть дістати працю. Вісім суддів Найвищого Суду погодилися на таке рішення, запропоноване суддею Вілліямом Даґлесом, а суддя Артур Дж. Ґолдберґ не голосував, як колишній секретар праці. Закон Тефта - Гартлі з 1947-го року залишає стейтам право вирішувати проблему так званого „права на працю", тобто не змушувати робітників обов'язково бути членами робітничих організацій, коли хочуть працювати в деяких промислах. 20 стейтів мають такі закони, які дозволяють робітникам не належати до робітничих спілок, коли вони самі цього не хочуть. Найвищий Суд вирішував цю справу внаслідок апеляції Спілки Роздрібних Урядовців із Флориди, яка домагалася, щоб всі працівники, які працюють в харчових крамницях, обов'язково були її членами. Найвищий Суд на Флориді відкинув те домагання на основі закону Тефта-Гартлі. Найвищий Суд ЗДА затвердив те рішення на основі того ж самого закону Тефта - Гартлі. Представники Американської Федерації Праці-Конґресу Індустрійних Організацій не є вдоволені з рішення Найвищого Суду ЗДА, хоча воно не було для них несподіванкою. Провідники зорганізованого робітництва вже довший час домагаються зміни робітничого закону Тефта-Гартлі, але безуспішно. Немає виглядів і тепер, щоб в Конґресі знайшлася потрібна більшість для зміни цього закону. В найближчому році прихильники сенатора Ґолдвотера, можливого кандидата на президента, робитимуть старання, щоб закон „право на працю" поширити і в інших стейтах, де воно не обов'язує. Але ліберальні республіканці є проти того, бо це пошкодить республіканським кандидатам. Робітництво є проти того, щоб обмежувати права їхніх організацій.

Зорганізоване робітництво підтримуватиме кандидатуру президента Джансона в 1964 р.

Вашинґтон. — Американська Федерація Праці — Конґрес Індустрійних Організацій на засіданні Виконної Ради розглядав політичну ситуацію після смерти президента Кеннеді і вирішив, що зорганізоване робітництво в 1964-му році підтримуватиме кандидатуру президента Джансона. Виконна Рада АФП-КІО прийшла до такого переконання: 1) Линдон Б. Джансон напевно здобуде номінацію на кандидата на президента на Демократичній Крайовій Конвенції; 2) Республіканці готові найменувати на свого кандидата когось із тих, що йдуть серединою партійної лінії, а не сенатора Ґолдвотера. Л. Б. Джансон не має такої популярности на Півночі, якою втішався Кеннеді. АФП-КІО в 1960-му році підтримували на пост віце - президента сенатора Гюберта Гомфрі з Міннесоти і погодилася на кандидатуру Джансона аж тоді, коли побачили, що Гомфрі не має виглядів на номінацію.

Чотири співробітники Кеннеді залишаються в Білому Домі

Вашинґтон. — Чотири співробітники президента Кеннеді 2-го грудня конферували з президентом Джансоном і погодилися працювати в Білому Домі так довго, як цього захоче новий Президент. Ці дорадники — це Кеннет О'Доннел, окремий секретар Президента, окремий дорадник — Теодор С. Соренсен, Лоренс О'Браєн — окремий асистент для зв'язків із Конґресом, і пресовий секретар Білого Дому П'єр Салінґер. Президент Джансон конферував із трьома вище названими співробітниками і поновив прохання, щоб вони залишилися на своїх становищах, і вони це зробили. Салінґер також має залишитися в Білому Домі, але існує можливість, що він покине цей пост, бо схоче кандидувати на становище конґресмена, яке залишає конґресмен Джан Ф. Шеллі, який став мейором Сан Франсіско. Салінґер мав би кандидувати в Сан Франсіско, де губернатор Бравн має зарядити вибори до 70-ох днів після 1-го січня, коли Шеллі залишить своє конґресове становище.

Палата схвалила закон про секретаріят для пані Кеннеді та про охорону ФБІ

Вашинґтон. — Палата Репрезентантів 2-го грудня після 15-мінутової дебати прийняла законопроєкт, який передбачає окремий секретаріят для пані Кеннеді на протяг півроку, право висилати на кошт держави всі поштові посилки та охорону агентами Федерального Бюра Інвестиґацій пані Кенеді та її дітей впродовж одного року. Цей самий закон уповажнює державну скарбницю покрити кошти похорону президента Кеннеді, висота яких ще не є устійнена. Висота коштів секретаріяту не може перевищати $50 000. Згідно з давнішим законом пані Кеннеді має право до пенсії у висоті $10-000 річно так довго, поки не вийде заміж. Пані Кеннеді цього тижня переселилася з Білого Дому до мешкання, яке тимчасово відступив їй державний підсекретар Аверелл Гарриман.

ЗДА погоджуються на міжнародне ґарантування невтральности Камбоджі

Лондон. — Хоча Британія і З'єдинені Держави ще недавно ставились неґативно до проєкту скликання міжнародної конференції, яка ґаґантувала б недоторкальність території та невтральність південно - азійської країни Камбоджі, то в останньому часі вони змінили те своє становище. Камбоджа звернулась була спершу до Британії і Совєтів, як спонзорів Женевської конференції з 1954-го року, на якій зліквідовано індокитайську колонію Франції і поділено її між В'єтнам, Ляос і Камбоджу, а в минулому тижні ту саму пропозицію уряд Камбоджі передав американській амбасаді в Пномпенгу, столиці Камбоджі. Камбоджа виреклась американської економічної допомоги, закинувши Америці, що вона підтримує протирежимову діяльність політичних еміґрантів з Камбоджі на терені сусідніх країн Сіяму і Південного В'єтнаму. Зокрема, уряд Камбоджі закинув Америці, що вона дала виряд підпільній радіостанції, яка веде пропаґанду проти диктаторського і лівого режиму князя Нородома Шіганука. ЗДА заперечили ці закиди. Розмова на цю тему була переведена у Вашинґтоні з нагоди приїзду на похорон президента Кеннеді князя Нородома Кантоля. До Камбоджі виїхав окремий представник американського Уряду.

Е. А. Маврер, автор статтей „Про світові справи", промовлятиме на ювілеї „Свободи" в Ню Йорку 7-го грудня

Едґар А. Маврер

Ню Йорк. — Як уже інформовано, головним промовцем на ювілеї „Свободи" в Ню Йорку, що його влаштовує місцевий Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу в найближчу суботу, 7-го грудня о год. 6:30 ввечері в залях місцевого Українського Народного Дому, буде один з найвидатніших американських журналістів, Едґар Ансел Маврер. Його синдиковані статті в рубриці „Про світові справи" появляються поруч статтей Дрю Пірсона та інших видатних американських коментаторів, чотири рази тижнево в багатьох американських щоденниках, між ними в „Ню Йорк Нюз", „Нюарк Стар-Леджер" та інших. Минулої п'ятниці, 29-го листопада, гол. предсідник УНС п. Йосип Лисоґір та редактор „Свободи" А. Драган і редактор „Українського Тижневика" З. Снилик зустріли п. Маврера, в товаристві екзекутивного віце-президента Північно - Американського Пресового Аліянсу-синдикату п. Івана Осененка, українця з походження, в одному з нюйоркських клюбів, та мали з ним розмову, переконуючись, що п. Маврер не тільки знаменито визнається в справах поневолених народів, але й щиро симпатизує з ними.

„Вашинґтон Пост" продовжує кампанію проти пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні

Ню Йорк. — „Вашинґтон Пост", відомий вашинґтонський щоденник, який від деякого часу веде „хрестоносний похід" проти будови пам'ятника Тарасові Шевченкові в столиці країни, продовжує цю свою акцію, намагаючись добитись скасування закону, що уповноважнює будову такого пам'ятника на публічній площі. На іншому місці в цьому числі друкуємо окремий заклик Українського Конґресового Комітету в цій справі, із поданням адрес, на які прохається висилати відповідні листи. Зокрема важливе, щоб копії листів до „Вашинґтон Пост" з речевим опрокидуванням арґументів тієї газети одержав конґресмен Лесінскі, який зі свого боку плянує відповідну акцію в користь пам'ятника Шевченкові.

Громади в Пассейку і Джерзі Сиҭі відзначили 30-ліття голоду в Україні

Пассейк. — Українські церкви і організації Пассейку і околиці під протекторатом Відділу УККА відзначили 1-го грудня ц. р. 30-ліття Великого Голоду в Україні. Зранку в усіх церквах Пассейку обох віровизнань відправлено поминальні Богослужби, а ввечері в переповненій громадянством залі Української Централі відбулася протестаційна академія. Хор української православної церкви під кер. о. Головацького відкрив академію співом американського гимну, після чого всч. о. Д. Федасюк з української католицької церкви св. Миколая, відчитав молитву і закликав присутніх хвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять тих, що в 1932 - 33 рр. померли голодовою смертю. Вступне слово виголосив п. Л. Сисин, хор православної церкви відспівав пісню „Народним лицарям", а п. О. Головацький продеклямував уривок з поеми Ю. Клена „Прокляті роки". Головну доповідь в українській мові виголосив ред. В. Давиденко, а доповідь в англійській мові проф. А. Мец. Хор „Боян" під дир. Я. Костишина проспівав „Молитву" з опери „Запорожець за Дунаєм" і український національний гимн. Присутні одностайне схвалили резолюції, що таврують Москву за доконаний нею в 1932- -33 р. злочин народовбивства, а також висловлюють рішучий протест проти ворожої акції газети „Вашинґтон Пост" проти побудови пам'ятника Т. Шевченкові в столиці ЗДА. На закінчення академії відчитав молитву всч. о. прот. Т. Форостій, парох української православної церкви.

Джерзі Сиҭі. — Подвійно сумно було на душі під час вшанування жертв Великого Голоду в Україні з-перед 30 років у цій свідомій і жертвенній громаді: сумно, бо дуже сумна була річниця, і сумно, бо тільки мала кількість громадян прийшла, щоб вшанувати замучених штучно зорганізованим Москвою голодом своїх братів. Жалобні сходини з нагоди цієї річниці влаштував місцевий Відділ УКК і відбулися вони в лише частинно заповненій залі місцевого Українського Народного Дому в неділю 1-го грудня о год 3-ій пополудні. Відкрив ці Сходини, започатковані молитвою „Боже, вислухай благання", голова Відділу УКК п. Вол. Білик. Зворушливу доповідь - спогад про ці прокляті голодні роки в Україні виголосив їх очевидець проф. Самуїл Мухин, директор місцевої Школи Українознавства. Його доповідь ілюстрували відчитанням заклику українських католицьких Владик Західньої України до народів вільного світу і уривків художніх описів голоду й деклямаціями віршів присвячених цій трагедії — пп. проф. Ясіньовський, Наталка Кравчук, Тереса Хижак і Анна Дидик. Закінчено Сходини співом „Ще не вмерла Україна".

Вселенський Собор закінчив ділові засідання своєї другої сесії

Рим. — У понеділок 2-го грудня ц. р. Вселенський Собор Католицької Церкви, офіційно званий Другим Ватиканським Собором, закінчив ділові засідання другої сесії, однак формально ця сесія буде закрита щойно в середу 4 грудня. На вівторок 3 грудня передбачувано промову Папи Павла VI на урочистому засіданні Собору з нагоди 400-ліття Тридентського Собору. Однак, всупереч сподіванням, ця друга сесія Вселенського Собору не закінчила праці над декретом „Про Церкву". Зокрема не переведено голосування над 4-ою і 5-ою главами того декрету, що стосуються свободи віровизнань та християнсько-жидівських взаємин. Поступова більшість членів Собору, до яких належить теж більшість американських духовників, сприяла обом проєктам деклярації в названих справах. Однак — за твердженням преси — італійські та еспанські консервативні духовники зуміли перевести рішення про потребу дальших нарад над цими справами. Спонзор обох тих текстів, 82-літній кардинал Беа, голова Секретаріяту для сприяння християнській єдності, частинно виправдував брак остаточного рішення в цих справах вже на цій сесії, підкреслюючи величезне значення передбачених постанов, ото ж потребу найдокладнішого обміркування їх. Він заповів, що до 15 лютого 1964 року мають бути зголошені нові пропозиції та поправки до проєктованого тексту декрету. Справа має бути вирішена на третій сесії Собору, що буде скликана у вересні 1964 року. Які справи були полагоджені на цій сесії — про це буде проголошено при офіційному закритті другої сесії.

Чеський уряд звільнив із в'язниці єпископа Кир Василя Гопка

Чеський комуністичний уряд, як про це повідомила Німецька Пресова Католицька Аґенція, звільнив із в'язниці українського католицького єпископа - помічника Пряшівської дієцезії Кир Василя Гопка. Одночасно звільнено з тюрми чеського єпископа-помічника Спіської дієцезії латинського обряду Кир Степана Барнаса. Єпископ Гопко просидів в тюрмі більше як 12 років. Його судили разом із пряшівським єпископом - ординарієм Кир Павлом Ґойдичем, ЧСВВ, якого засудили комуністи до досмертної в'язниці. Кир Павло був заарештований ще в 1950-му році. Він помер смертю мученика у в'язниці ще в 1959-му році.

Москва і комуністичний Китай продовжують сварню і — шукають злагоди

Варшава. — На комуністичному збіговищі, що називається Світовою Радою Миру, прийшло в минулу неділю у Варшаві до гострої виміни слів між прихильниками совєтської „співіснувальної" політики та прихильниками войовничої політики комуністичного Китаю. По стороні Пейпінґу виступили, як звичайно, Альбанія і більшість комуністичних партій з азійських країн. Однак на тому самому збіговищі його комуністичні члени передавали один одному вістки, що між совєтськими та комуно - китайськими партійними головачами ведуться тайні розмови, щоб скликати нову двосторонню конференцію в справі мирної полагоди їх „ідеологічного" сопору. У цих заходах заанґажовані сателітські, зокрема польські — комуністи, як також видатні комуністи з різних західньо - европейських країн, бо всі вони опинились в дуже незручній ситуації і не хочуть виразно „самовизначитись" по одному чи другому боці.

Брежньов має стати наступником Хрущова

Москва. — Леонід І. Брежньов, теперішній голова Верховного Совєту, отож формально титулярний „президент" Совєтського Союзу, має найбільші шанси стати наступником Нікіти Хрущова — твердить паризький кореспондент „НЙ Таймса" Дрю Мідлетон, покликаючись на „першорядні інформації", втаємничих у відносини на кремлівській верхівці. Большевицькі „вожді" — мовляв — заметушились у зв'язку з атентатом на президента Кеннеді, який наявно доказав потребу визначення заздалегідь наступництва на становищі дійсного голови держави, чи пак уряду. Поруч із Брежньовим, який має 56 років, найбільше шансів має ще 59-річний віце-прем'єр Алексєй Косиґін, але він ніби менше відомий і менше популярний. Фрол Козлов відпав після його важкої серцевої недуги, а Міхаїл Суслов попав в конфлікт з Хрущовим у різних справах внутрішньої політики. Також Анастас Мікоян ніби втратив свої попередні ласки у Хрущова. З-посеред старих большевиків нема вже нікого, хто компетував би на становище большевицького диктатора, а такі співробітники Хрущова, як Микола Подгорний чи Василій Польяков не грають великої ролі на Кремлі.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ „БОЛЬШОГО БАЛЕТУ" У ВІННІПЕҐУ

Частина демонстрантів Анти - большевицького Блоку Народів (АБН) проти московського „Большого Балету" в суботу, 23 листопада 1963 р. у Вінніпеґу, Ман., Канада. Демонстрацію зроблено в самий день 20-річчя створення АБН. Демонстрація була теж виявом протесту з приводу скритовбивства президента ЗДА, Джана Кеннеді, який згинув з рук комуніста Освалда. Першого з правої сторони на фото бачимо о. ред. Семена Іжика, голову Відділу АБН у Вінніпеґу, який теж дав спеціяльне інтерв'ю відносно демонстрації на державній телевізійній сітці „СВС" в четвер 21 листопада ц. р. Далі бачимо: Башука, Линку, Кутку (словак), Паркасевича, Пасічняка (Саскатун), Дурбака з дружиною. В демонстрації брали теж члени АБН з Форт Вілліяму (Кахнич і Корда), зі Саскатуну (Шарко), з Ріджайни (Саґам).

АМЕРИКА ПОНОВЛЮЄ ПРОПОЗИЦІЮ СОВЄТАМ ЩОДО СПІВПРАЦІ У ВИПРАВІ НА МІСЯЦЬ

Об'єднані Нації. — ЗДА повторили свою пропозицію, що її у вересні цього року зробив був на адресу Совєтів президент Кеннеді, щоб ЗДА й СССР спільно досліджували можливості виправи на Місяць. На Політичній Комісії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, у першому дні нарад над дослідами космічних просторів в понеділок 2 грудня ц. р., Адлей Стівенсон заявив, що він уповноважений поновити згадану пропозицію. Він признав, що покищо не можна зробити „ґіґантських кроків" в американсько - совєтській співпраці в цьому ділі, але „сподіваємось — сказав він — що можна би зробити малі кроки". Під отими „ґіґантськими кроками" Стівенсон — за інтерпретацією преси — розумів об'єднання космічних програм ЗДА й СССР та спільну американсько - совєтську виправу на Місяць. Під дрібними кроками він розумів обмін зібраними дотепер відомостями про поверхню Місяця на основі аналізи частинок пилу з Місяця, як теж обмін інформаціями про вплив дотеперішніх експедицій астронавтів на їх здоров'я. Адлей Стівенсон твердив, що, залишаючи на боці саму виправу на Місяць, можна би вже тепер розпочати співпрацю в різних ділянках космічних дослідів. Водночас Стівенсон підкреслив, що проєкт виправи на Місяць, не тільки один невеликий аспект американської програми космічних дослідів та що видатки, зв'язані з проєктом подорожі на Місяць, становлять ледви 10% видатків узагалі на космічні досліди. Микола Федоренко, відповідаючи Стівенсонові, вживав „сердечного" тону, але не дав конкретної відповіді на пропозицію співпраці. Журналістам він заявив, що ця пропозиція є „обміркована". Американський і совєтський амбасадори повідомили Політичну Комісію, яка складається з представників 111-х членів Об'єднаних Націй, що між ЗДА й СССР прийшло до порозуміння щодо тексту деклярації про правні принципи, які мають обов'язувати всі держави в досліджуванні космічних просторів. На підставі компромісу в цій справі Совєти зреклися своєї вимоги, щоб дослідами космічних просторів займались виключно держави, а не приватні установи, зате ЗДА погодились, що уряди переймають відповідальність за всякі досліди. Стверджується в тій деклярації також те, що космічні тіла не можуть ставати власністю будь-котрої держави. Проєкт тієї деклярації має бути прийнятий цілою Політичною Комісією. Деякі невтральні країни не вдоволені, що в тому проєкті деклярації не стверджується виразно, що космічний простір може бути використовуваний виключно лише для мирових, а ніяких військових цілей. Адлей Стівенсон подав теж до відома, що Америка вишле внедовзі штучного сателіта „Тайрос", який передаватиме відомості, з яких можна буде передбачувати зливні дощі, обірвання хмар та великі хуртовини.

В Конґо арештували міністра закордонних справ за змову

Леопольдвіль. — В минулу неділю 1 грудня несподівано арештовано міністра закордонних справ Августа Мабіка-Каляндy за змову проти державної неподільности. Водночас формально президент звільнив його з становища міністра. Безпосередньою причиною тих репресій була видача названим міністром на власну руку, без порозуміння з прем'єром Сирілем Адулею, конґолійського пашпорту катанґійському президентові Мойсе Чомбе, який вже кількакратно намагався відірвати Катанґу від конґолійської республіки. В половині червня Мойсе Чомбе без пашпорту і французької візи з'явився у Парижі. Його хотіли видалити, але на інтервенцію лікарів дозволили лікуватися в одній санаторії. Там у конґолійському посольстві він подбав за конґолійський пашпорт завдяки особистим зв'язкам з міністром Каляндою. Крім того, Калянда змовлявся з лівими екстермістами, звеличниками колишнього прем'єра Патріса Люмумби, що перебувають на еміґрації в сусідньому колишньому французькому Конґо. Коли африканські міністри закордонних справ нараджувались у підготовлюванні панафриканської конференції в Адіс Абебі в травні цього року, Мабіка-Калянда відмовивсь звітувати про ті наради на конґолійській раді міністрів.

Комуністичні партизани винищили в Південному В'єтнамі оселю і її оборонців

Сайґон. — Комуністичні партизани в Південному В'єтнамі напали в минулу неділю силою одного добре озброєного куреня на уфортифіковану оселю за 60 миль на північний захід від столиці краю Сайґону і вбили 42-ох цивільних оборонців, 15-ох поранили та трьох схопили. Вони вбили теж 20 членів родин оборонців тієї оселі. Втрати комуністів не відомі, бо вони забрали з собою вбитих і ранених. Наїзд стався опівночі і тривав до світанку, поки не наспіла відсіч — запізно для оборонців. Американські військові кола вбачають у цій останній воєнній поразці у війні проти комуністичних партизанів той світлий момент, що оборонці тієї оселі виявили велику хоробрість і витривалість та боролися буквально до останньої людини, здібної орудувати зброєю. В тому самому дні комуністичні партизани вбили з засідки одного американського вояка та зранили другого.

В АМЕРИЦІ

● **Спікер** каліфорнійської асамблеї Джессі М. Унруг заявив, що каліфорнійський губернатор Едмунд Дж. Бравн повинен бути кандидатом на віцепрезидента і кандидувати разом із президентом Линдоном Б. Джансоном, який старатиметься про здобуття президентури в 1964-му році. Каліфорнійський спікер заявляє, що Бравн надається на пост віцепрезидента, бо має потрібний адміністраційний досвід.

● **Сенатор республіканець** із Ню Йорку, промовляючи в телевізії і радіо, заявив, що треба б подумати над тим, щоб при виборах вибирати двох віце - президентів, а не одного, як є тепер, бо спікер Палати Репрезентантів Джан МекКормек та тимчасовий президент Сенату сенатор Карл Гейден не можуть виконувати тієї праці, яку виконував віце - президент Линдон Б. Джансон, що став тепер президентом після вбивства президента Кеннеді.

● **Наймолодший брат** покійного президента Кеннеді, сенатор Едвард М. Кеннеді в 1964-му році старатиметься про перевибір на сенатора зі стейту Массачусетс. Едвард М. Кеннеді вибраний був в 1962-му році на два роки, щоб зайняти те місце, що було вільне внаслідок вибору брата Джана Ф. Кеннеді на президента. Коли Едвард Кеннеді здобуде сенаторський пост, то виконуватиме його до 1970-го року.

У СВІТІ

● **Альжир** дістав від Франції в цьому році кругло $600 мільйонів різнородної допомоги, себто тричі стільки, скільки мав дістати за домовленням. Проте альжирський уряд знову домагався, щоб те домовлення з часу підписання перемир'я в альжирсько - французькій війні змінити у користь Альжиру. Французькі чинники заявляють, що „ера філянтропії скінчилася" і не хочуть іти на дальші поступки, тим паче, що альжирський уряд мовчить про відшкодування за сконфісковані промислові підприємства і сільські господарства французів.

● **Французький уряд** домагається від Сенеґалю, що був колись французькою колонією, видачі колишнього французького сотника чужинецького леґіону, Жана-Марі Куруче, що його сенеґальська поліція арештувала, коли той зупинився в Дакарі, під час лету з Риму до Уруґваю. Названого французького дезертира - терориста, який належав до підпільної Тайної Військової Організації, видалено з Італії.

● **Британська фірма** „Зі енд Ай Аеро Сервісес" в Лондоні продала Кубі деякі електронічні частини американського походження, себто — закупивши їх спершу в ЗДА, чи відкупивши в Британії. Коли ЗДА загрозили поставити ту фірму на чорну листу, та фірма звернулась за обороною до британського уряду, який теж обороняє принцип торгівлі з будь-ким.

СВОБОДА SVOBODA

український щоденник — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893.

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Найближчі завдання Президента

Президент Линдон Джансон, несподівано перебравши владу після вбивства президента Кеннеді, опинився відразу в обличчі низки важких внутрішньополітичних і міжнародних проблем, які вимагають негайного з'ясування його позиції та виявлення її в конкретній політиці. Недільний ілюстрований додаток „Ню Йорк Таймсу" з дати 1-го грудня цього року назвав 12 найважливіших і найактуальніших проблем.

На внутрішньополітичному форумі на першому пляні стоїть справа громадянських прав. Расові заворушення, які відбулися влітї цього року ,і енергійний виступ президента Кеннеді в користь зголошеного ним законопроєкту про громадянські права поставили цю справу на перше місце. Відомо, що Джансон заявив вже свою повну солідарність із становищем покійного Президента в цій справі. Однаково важливе, а може ще важливіше місце займає проблема безробіття. Президент Джансон підтримує також проєкт обниження прибуткового податку на $11 000 000 000, що має підштовхнути національну економіку і причинитися до зменшення безробіття. Дві дальші проблеми, що їх має вирішити Президент на внутрішньому терені, це передусім „космічна політика", яка вимагає $20 000 000 000 і охоплює переговори із СССР на Місяць; невідомо, чи новий Президент сприяє цим проєктам, чи признає рацію їх критикам. Другою такою контроверсійною справою є допомога закордонові. Конгрес зменшив первісно проєктовану сусуму на кругло $1 000 000 000, — президент Кеннеді наполягав на бодай частинному привернені скреслених позицій. Однак, успіх в усіх цих справах залежатиме від добрих чи поганих взаємин Президента з Конгресом. Існує загальне переконання, що президент Джансон матиме тут більше щастя, як його попередник, бо Джансон краще ознайомлений з конгресовим тереном і зберігатиме з конгресовими лідерами радше безпосередні контакти, як через зв'язкових.

Із закордонно - політичних проблем на першому місці стоїть таки холодна війна і питання, як ставитися до словесного миролюбія Хрущова з його незміненою агресивною політикою в усіх важливих міжнародних справах. Комуністичний Китай, Німеччина і Берлін, Куба і Південний В'єтнам — це ті дальші чотири конкретні закордоннополітичні проблеми, до яких треба зайняти становище з усіма практичними наслідками. Запрошення президентом Джансоном канцлера Ергарда вже на 27-го цього місяця до себе на фарму в Тексасі на ділові наради вказує на те, що Президент ні трохи не змінить американської політики в справах Німеччини й Берліну. Так само він заявився за продовжування війни проти комуністів у Південному В'єтнамі. У спадщині дістались президентові Джансонові також дисонанси всередині Атлантійського Союзу (НАТО). Відомо, що в найбільшій мірі спричинив їх французький президент де Голь своїм окремішнім становищем у справі нової воєнної стратегії і ролі, яку має в тій стратегії відігравати атомова сила НАТО. Перед зустріччю Джансона і де Голя ця справа не буде вирішена. Врешті останньою трудною закордоннополітичною проблемою Америки є відношення до Латинської Америки — продовження пляну Союзу для Поступу та сприяння боротьбі проти експансії впливів комуністичної Куби.

Все це разом становить велетенський тягар праці й відповідальности, що впав на рамена президента Линдона Б. Джансона.

Нечиста совість Москви

Несамовитий атентат у Далласі, що його жертвою впав 22-го листопада президент ЗДА Джан Ф. Кеннеді, до самих глибин сколихнув свідомістю і совістю не тільки американської нації, але й усіх народів світу. Громадська опінія різних країн визначає цей атентат, як неймовірний і жахливий злочин, що не має паралель у світовій історії. До цього визначення приєдналася навіть преса Совєтського Союзу й інших комуністичних держав, називаючи його страховинним злочином.

Реакція Москви на страхітливий злочин у Далласі дуже характеристична й повчальна. В перших повідомленнях про атентат на президента Кеннеді обидва совєтські провідні офіційні органи, „Правда" й „Ізвєстія", цілком промовчали факт ув'язнення під закидом убивства марксиста і голову місцевого комітету „За справедливе ставлення до Куби", Лі Гарві Освалда, спрямовуючи підозріння на американські „ультраправі організації", одним із головних центрів діяльности яких, мовляв, є Даллас. У дальших повідомленнях „Правда" згадала вже про Освалда і про його заяву, що він вважає себе комуністом, намагаючися при тому знову обвинувачувати в убивстві президента Кеннеді „божевільні праві елементи". Замовчувала совєтська преса також і факт перебування Освалда в Совєтському Союзі. Міністер закордонних справ СССР Андрей Громико заявив навіть на питання журналістів, що „таке прізвище нам взагалі невідоме". Вбивство Освалда Джеком Рубі додало оливи до московських обвинувачень на адресу американських „фашиствуючих" кіл, і совєтська преса почала визначати цілу справу, як змову „правих елементів".

Щоб відвести від Совєтського Союзу та його кагебівських чинників будь-яке підозріння хоч би в моральній відповідальності за вбивство Президента ЗДА, совєтський уряд і його пропагандивні органи почали перегонятися в заявах співчуття для родини вбитого Президента, для американського уряду і всього американського народу. Хрущов із Громиком склали спеціяльні кондоленції на руки американського амбасадора в Москві, Ніна Хрущова прослъозилася навіть у своїх виступах перед журналістами. Водночас із цим вся совєтська і „проґресивна" преса на Заході почала заперечувати встановлені американськими слідчими властями факти, що Освалд був марксистом, що він зачитувався в комуністичній літературі, що мав зв'язки з компартією ЗДА, що ще незадовго перед атентатом намагався добути візу для виїзду на Кубу і до Совєтського Союзу.

Настоюючи на невинності Освалда і навіть на його непричетності до комунізму, заперечуючи можливість будь-яких його зв'язків з Кубою і з компартією, Москва, очевидно, усвідомила, що всі її заперечення в обличчі виявлених фактів нікого не переконують, і вирішила круто змінити свою тактику. В безпрецендентному досі у взаєминах між СССР і іншими державами жесті совєтський уряд наказав своєму амбасадорові у Вашингтоні передати Державному Департаментові ЗДА купу відповідно спрепарованих актів, в тому числі „цілком секретних", що їх зібрано під час перебування Освалда в СССР і у зв'язку з його заходами виїхати туди знову. Проте, і цим своїм жестом, що ним Совєти призналися, врешті, до Освалда, вони довели світові, що їхня злочинна совість справді таки нечиста і що вони за всяку ціну хочуть скинути з себе всяку підозру за злочин у Далласі.

Проф. д-р Василь Лев

ПРОФ. Д-Р РОМАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ

У 70-річчя життя та 45-річчя громадської і наукової діяльности

Серед різних замітних роковин у біжучому році українське суспільство у вільному світі святкує також сімдесятиріччя з дня народин проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького, заслуженого вченого філолога, історика культури й політичних знань, а також жертвенного й відданого національній справі громадського діяча. Оці коротко з'ясовані високі прикмети Достойного Ювілята пов'язані з ним його родовими традиціями, вродженим йому талантом, науковими зацікавленнями та замилуванням до праці.

Роман Смаль - Стоцький — внук діяльного культурного діяча і політика - народовця із 1860-их років, син відомого філолога, професора Черновецького університету, а після першої світової війни професора Українського Вільного Університету в Празі, автора численних наукових праць із ділянки мово- і літературознавства, головно шевченкознавства, діяльного організатора і провідника Буковинської України ще з-перед першої світової війни, довголітнього посла до австрійського парляменту і політичного діяча, дійсного члена Наукового Т-ва ім. Шевченка, дійсного члена - академіка Української Академії Наук (обраного 8-го грудня 1918-го року). Мати Романа з роду Заревичів, теж визначної галицької сім'ї, що видала кількох культурних діячів - народовців м. ін. Федора, замітного письменника минулого сторіччя.

Роман Смаль - Стоцький народився 8-го січня 1893-го року в Чернівцях, де тоді його батько був професором університету і провідником української громади, а мати активною діячкою в жіночих організаціях. Тому вже в молодих роках під впливом домашньої атмосфери з науковими зацікавленнями та громадським наставленням і сам він став включатися в таке життя, що позначилося виразно на його дальшому життьовому шляху.

Високі студії з ділянки славістики (проф. Бернекер), порівняльного мовознавства (Страйтберґ) і філософії (Кюльпе) відбув він у Відні, Липську і Мюнхені. В останньому університеті осягнув він у 1914 р. ступінь доктора філософії „сумма кум лявде". Молодий адепт науки вирішив ступити на шлях наукової праці. Та з вибухом війни мусів служити у війську, звідки вийшов після двох років. Тоді зразу включився він у громадську працю в українських еміґраційних установах. Під час дальших воєнних і кількох повоєнних років працював здебільша в дипломатичній службі і рівночасно науково в ділянці українського мовознавства. Перебуваючи в рр. 1921 - 1923 в Берліні, видавав разом із проф. Василем Сімовичем серійні монографії „Нові виховні шляхи" (4 томи).

У 1923 р. найменовано д-ра Романа Смаль-Стоцького надзвичайним професором порівняльного мовознавства в Українському Вільному Університеті в Празі. Побіч цієї праці проф. Смаль-Стоцький виїздив у рр. 1924 - 1925 як стипендіят проф. Томи Масарика до Лондону, де викладав мовознавство в King's College — London University, School of Economics, Pembrook College — Cambridge.

В 1926 р. переїхав проф. Смаль - Стоцький до Варшави, де зайняв посаду професора порівняльного мовознавства у Варшавському університеті. Тут включився він у культурне життя української громади і розгорнув науково-педагогічну, а згодом і видавничу діяльність. Крім праці в університеті й опіки над українським студентством, заснував разом із проф. Іваном Огієнком наукове видавництво „Студії до української граматики", в якому в рр. 1926-29 видано шість томів праць, між ними дві проф. Р. Смаль-Стоцького. Коли в 1929-му році засновано у Варшаві Український Науковий Інститут, він став його секретарем та редактором видань. На цьому пості пробув до вибуху другої світової війни і за той час зредаґував і видав 50 томів наукових праць із різних ділянок українознавства. Крім того був секретарем Комісії повного видання творів Т. Шевченка під фірмою Українського Наукового Інституту, а сам зредаґував XV том з перекладами творів Шевченка на чужі мови.

За заслуги на полі науки Наукове Т-во ім. Шевченка вибрало його дійсним членом у Філологічній Секції.

Під час другої світової війни мусів проф. Смаль-Стоцький залишити свою цінну бібліотеку і ще цінніші мистецькі та музейні збірки і переїхав до Праги в ЧСР. Тут конфінувало його Гестапо і тримало під наглядом до кінця війни. Не зважаючи на це, проф. Смаль - Стоцький продовжував наукову працю: видав свою джерельну працю про культурні взаємини України з германською культурою в ділянці словництва, а в рр. 1944 - 45 разом із пралатом Августином Волошином видав „Герби України" М. Битинського.

Після закінчення війни, у 1947-му році виеміґрував професор Смаль - Стоцький до ЗДА, де в католицькому університеті Маркет у Мілвокі, Вісконсин, став звичайним професором історично - суспільних наук і директором заснованого ним Слов'янського Інституту. І тут розвинув він науково - педагогічну та видавничу діяльність і очолив серійне видавництво "Marquette Slavic Studies" та "Papers of the Slavic Institute". Перше видало дотепер 6 томів, а друге 18, в тому числі кілька його праць.

Рівночасно включився він у наукову і громадську працю в українських наукових і суспільних інституціях, НТШ, УВАН, УККА, „Обнова" і ін. В 1951-му році став головою НТШ в ЗДА і очолює його дотепер.

У 1955-му році коли відділи НТШ, розльоковані в чотирьох країнах вільного світу, переорганізовано в окремі статутові товариства, об'єднані Головною Радою НТШ, проф. Смаль-Стоцького обрано президентом цієї Ради, яку він очолює до сьогодні. Крім того прийняв він головство Комітету Американсько - Слов'янських Наукових Товариств у ЗДА. Наш Ювілят є також членом науково - педагогічних об'єднань в Америці: "Modern Language Association" і "American Association of Teachers of Slavic and East European Languages".

Як до війни в Европі, так і після неї в Америці, проф. Р. Смаль - Стоцький бере активну участь у різних наукових конґресах, з'їздах, конференціях, зокрема в Америці, виступає на різних форумах і в телевізії. Публікує статті в різних українських та чужинецьких журналах і окремі книжки на теми мовознавства, культури і суспільних та політичних подій українською мовою, а на терені Америки здебільша англійською з метою інформувати не-українців про українські справи.

Від початку своєї науково-педагогічної діяльности став проф. Роман Смаль - Стоцький працювати теж і на громадському та політичному полі, стоячи на становищі, що кожна, навіть теоретична наука, а тим більше громадська й політична діяльність стоїть на службі нації. Ці життьові засади виніс він із батьківського дому, і тому, йдучи слідами свого батька, вже замолоду став активізуватися в громадській і політичній діяльності. Вже в 1916-му році став емісаром і співробітником Союзу Визволення України, а в 1916-му головою Просвітнього Виділу Табору Полонених у Вецлярі в Німеччині, в 1917 році делеґатом українських таборів до централі Союзу Визволення України в Берліні. Тоді й обрано його сотником Синьої Дивізії. Коли постала Західньо - Українська Народна Республіка, призначено його дипломатичним представником Західньої Области УНР в Берліні, де в рр. 1918 - 1919 був він радником посольства УНР після злуки обох республік. У 1921-му році, коли Микола Порш уступив із становища міністра УНР, проф. Смаль - Стоцький зайняв пост надзвичайного посла і уповноваженого міністра уряду УНР і виконував цей уряд до 1923-го року, а в 1924 - 1925-му був послом УНР в Англії. Таким робом став він членом уряду УНР в екзилі, виконуючи функції: посла УНР при польському уряді, міністра культури, заступника міністра закордонних справ, а після уступлення Олександра Шульгина ві-

(Закінчення на стор. 3-ій)

А. Заплітний

АҐРИКУЛЬТУРА В СССР

(II)

Високі совєтські урядовці признали факт, що донедавна, тобто до 1962-го року, сільськогосподарські продукти в СССР здобувалося по ціні, нижчій від коштів продукції. В звичайній мові це означає, що совєтський селянин своєю працею, потом і кров'ю більше як чотири десятиліття харчував імперію і давав можливість кремлівським володарям розбудувати промисл та воєнний потенціял, дістаючи в заплату голодні пайки, всякого роду переслідування та злидні.

Така основна засада комуністичної аґрарної політики не змінилася по нинішній день. Доказом цього, каже американський журналіст, є відношення совєтської влади до колгоспів і радгоспів. Колгосп, або колективне господарство, в теорії уважається власністю його членів. Якщо колгосп не дає прибутків, то всі його недобори йдуть на особистий рахунок колгоспників. Тоді вони дістають так мало за свою працю, що ледве животіють. В радгоспі дістає робітник платню, без огляду на те, чи закінчується рік з прибутками, чи з дефіцитом. Большевики хочуть усі колгоспи обернути на радгоспи, але роблять це тільки у відношенні до тих колгоспів, які дають прибутки. Якщо з року на рік колгосп має недобори, він ніколи не стане радгоспом, бо держава не хоче докладати до нього із своєї скарбниці. Цим можна пояснити факт, що на Україні по нинішній день є 10 000 колгоспів і тільки одна тисяча радгоспів.

Не можна заперечити, що большевики добилися поважних успіхів в ділянці дослідження зернових культур, але їхні широко розреклямовані успіхи в продукції зерна, буряків і соняшника виглядатимуть значно меншими, якщо застосувати до них прийняті на Заході методи оцінки, якщо взяти до уваги величезний вклад людської праці, часто низько оплачуваної, та праці машин.

Коли йдеться про продукцію м'яса, молока, молочних виробів, овочів і ярини, то нікчемність совєтської системи така разюча, що насувається сумнів, чи взагалі комуністи спроможні задовільно розв'язати ці проблеми. Не вистачить зібрати зерно, мати худобу на заріз, овочі і ярину, але необхідно ще мати відповідно устатковані магазини, склади, холодильні, переробні пункти, добре наладнаний транспорт, відповідні приміщення, щоб продукти сільського господарства в здоровому та свіжому стані попали на стіл споживача. Тим часом усе це таке примітивне, таке хаотичне, що годі й говорити про те, щоб з усім цим Совєтський Союз міг здогонити ЗДА. Щоб осягнути задовільний стан в цій ділянці, треба було б передусім інвестувати грубі більйони рублів в сільське господарство і дати людській думці та праці широке поле для дії.

Американський обсерватор кинув також жмут світла на цілинні землі, оглянувши радгоспи в Казахстані та у Східному Сибіру. Вони звичайно дуже великі. Наприклад, Адамовський радгосп, що лежить на безкрайій рівнині, має 275 000 акрів. З того 220-000 акрів іде щороку під управу пшениці, а 30 000 — під інші культури.

Оселя Адамовського радгоспу має одну довгу, повну куряви вулицю. По обох її боках стоять малі цегляні дімки для робітників та їхніх родин. В радгоспі працює 800 робітників та 600 робітниць. Під час жнив помагають на полі робітники й службовці з ближчих міст. Радгосп зорганізований на піввійськовий лад. Він має 12 машинових бриґад, 200 тракторів та 200 комбайнів і ділиться на відділи, кожний з яких має свою „головну кватиру".

Почавши від 1954-го року, „освоєно" в СССР 100 000 000 акрів цілинних земель. З них 40 000 000 використовується під управу пшениці. Сподіваний річний збір повинен давати 2 000 000 бушлів пшеничного зерна.

З цілинними землями пов'язані дуже важкі проблеми, з якими мусить справитися комуністична влада, щоб продовжувати їх експлуатацію. Першою проблемою є сухий і дуже гарячий клімат в літі та мала кількість опадів, особливо в липні і серпні, коли рослина найбільше потребує вологи.

Другою не менш важливою проблемою є сильні вітри, які здувають горішню верству землі і у вигляді пилу та куряви заносять її ґен далеко, іноді навіть до Европи. Землі, що втратили горішню родючу верству, вже непридатні для рільництва.

Третьою є факт, що освоєні землі з року на рік стають щораз більше солонуватими, а тим самим щораз менше врожайними. На думку американських обсерваторів, на клімат людина не має впливу, але якби в Совєтському Союзі не робили такої глибокої оранки, то вітри і бурі не здували б у такій мірі поверхню землі. Також, якби земля по кожному зборі відпочивала принаймні один рік, тобто лежала облогом, вона була б відпорнішою на вітри.

Американці помічали всюди недостачу сільськогосподарських машин та запасових частин, а також відсутність планової боротьби із шкідливими комахами та бур'янами.

Комуністична влада хоче відібрати від селян і робітників так звані присадибні ділянки, тобто малі куски орної землі, що їх вони дістали для свого власного вжитку. Про причину такої, на перший погляд незрозумілої, інтенції довідалися члени американської делеґації пізніше, коли їм став відомим факт, що ці присадибні ділянки, які становлять всього лише 4% всієї орної землі, дають більше як 50% м'яса, яєць, молока, овочів та ярини, і то далеко ліпшої якости, як усі колгоспи і радгоспи, разом узяті. Цей факт є величезним обвинуваченням бездарної комуністичної системи, сконфронтованої з приватною ініціятивою і заінтересуванням продуцента у висліді його праці. Тільки боязнь загострити перманентну харчову кризу стримує комуністів від реалізації того наміру.

Щодо частих змін у совєтській аґрарній політиці, то американська делеґація устійнила, що вони дуже поверхові. Зміняються міністри рільництва та назви установ, але залишаються без змін колективна система та її виконавці, якими з-правила є члени компартії.

Американський журналіст прийшов до висновку, що поважніші осяги в совєтській аґрикультурі неможливі, поки кремлівські правителі:

а) додержуватимуть брутальної засади Леніна - Сталіна, згідно з якою головний тягар загального поступу в державі, зокрема важкої індустрії, має нести на своїх плечах сільськогосподарський робітник;

б) вестимуть надмірно великі радгоспи і колгоспи;

в) триматимуть бездушну і дуже коштовну аґрарну бюрократію, що становить велику перешкоду для раціонального господарювання.

Компартія при високому накладі людської праці, капіталу і машин може добитися деяких успіхів у продукції зерна, але вона органічно нездібна піднести тваринництво, продукцію овочів і ярини. Доки не зміниться система, не можна думати про значне поліпшення відносин в совєтській аґрикультурі.

Якби американський спостерігач згадав ще про те, що найжорстокіші експерименти в сільському господарстві, включно з великим голодом у роках 1932-1933, робили російські комуністи на Україні, читачі його звіту мали б правдивий і повний образ стану аґрарних відносин в СССР та правдиве уявлення про трагедію українського селянства.

Ю. Каменецький

Перший український політичний еміґрант в Америці

(4)

Живучи з дружиною на фармі, А. Гончаренко живо цікавився політичними подіями в Росії, Україні і в цілому світі. Дописував до американської преси, написав автобіографію, яку видав друком М. Павлик у Коломиї 1894 р., висилав кореспонденції до часопису „Проґрес", що виходив у Ню Йорку, а потім в Шикаґо.

Фарма „Україна" ще за його життя стала своєрідною Меккою: її відвідували свої і чужі. Та найкраще почував себе А. Гончаренко в колі своїх земляків у Сан Франсіско.

Тут на фармі подружжя Гончаренків дожило до глибокої старости. Дружина Альбіна померла в 1915 р., доживши до 80 літ, а о. Агапій — в 1916 р., мавши 84 роки.

Каліфорнійська преса про А. Гончаренка в рр. 1905—1962.

Третю частину книжки написав проф. Т. Луців, великий прихильник А. Гончаренка. Він наводить тут статті каліфорнійської преси, яка в різні роки, починаючи від 1905 р., писала про Гончаренка. Як слушно зауважує В. Луців, ці статті не завжди згідні з історичною правдою, бо часописні редактори не мали ні матеріялів, ні часу займатися дослідженням історичної правди. А проте, ці статті гідні уваги. Візьмімо деякі.

У 1905 р. редактор Джордж Менсфілд вміщує в „Сан Франсіско Кронікл" статтю під пророчистим заголовком: „Каліфорнійський чинник у російській революції".

Він переповідає зміст статтей Гончаренка в „Колоколі", пише про його дружні зв'язки із Мацціні, про його численних американських приятелів, про „Аляска Гералд" та його відмову вернутися в Україну, на пропоновану царську амнестію. Перед Днем Незалежности А. Гончаренко писав до своїх земляків у Києві: „Коли ви зможете відзначати 4-го липня, день волі, свободи преси і релігії? Як довго, мої дорогі земляки, Вам треба ждати, щоб здобути такі права, які мають громадяни Америки?".

Або візьмімо статтю з серпня 1912 р. в „Овкленд Трібюн" пера Біла Стробла п. з. „Еміґрант, за голову якого визначено нагороду, є леґендарною особою в Каліфорнії".

Від часу смерти А. Гончаренка в 1916 р. леґенда про нього виросла вже так, як сосни, посаджені на його могилі д-ром Данисом. Розказують тут, що він допоміг през. Лінкольнові і його державному секретареві набути Аляску; розпалив полум'я, з якого розгорілась російська революція; виголошував запальні проповіді в своїй печерній каплиці; виплекав цілий ряд нових сортів овочів, винограду і грибів у своєму саді й городі; кожної неділі приймав у своїй хаті десятки осіб, частуючи їх питним медом.

А сьогодні зогнилі хрести на могилах о. Агапія Гончаренка і його дружини похилились і могили вкрились хабаззям. Тільки сосни пнуться високо вгору.

В пресових матеріялах є згадка про те, що департамент фінансів у 1944 році назвав один корабель іменем А. Гончаренка; про Комітет А. Гончаренка в Міннеаполісі, який працює в історичній Секції повіту Аламеда; про закуп фарми „Україна", яка перейшла в чужі руки, і про створення там Українського Історичного Парку ім. А. Гончаренка.

Критичні завваги.

Праця про А. Гончаренка спирається на солідних джерельних матеріялах. Але не всі висунені автором тези згідні з історичною правдою.

Д-р В. Луців висуває доктрину А. Гончаренка про т. зв. Тихоокеанську Україну. Відомі загально заходи його перед федеральним урядом, щоб з Аляски, суміжних островів та східнього Сибіру створити окрему українську державу, яка стала б у майбутньому заборолом проти російського імперіялізму.

До цих петицій долучував Гончаренко і мапу з докладним зазначенням меж Тихоокеанської України.

Основу до цього дало А. Гончаренкові тодішнє населення Аляски. Він був переконаний, що на 29 тисяч тодішнього населення Аляски є 20 тисяч українців, потомків запорожців, які змішались з алеутами, прибувши з Сибіру, куди їх заслала російська влада після бою під Полтавою і зруйнування Запорозької Січі. Хоч яка приманлива нам ця доктрина, вона не має ствердження в історії України і самої Аляски. Коли б запорожці в такому великому числі прибули на Аляску, то напевно сліди їх залишилися б в суспільному устрої, в назвах місцевостей, в мові, звичаях і обичаях. А цих наявних доказів не маємо.

Інші завваги дрібної натури: Гончаренко студіював в Києві не у Духовній Академії, а в духовній семінарії (ст. 13); Герцен прибув до Англії не в 1872, а в 1852 р. (ст. 34); французький анархіст називався не Люї Бляв, а Люї Блянк (ст. 35); Гончаренко святкував українське Різдво не 7-го січня 1864, а 7-го січня 1865 р. (ст. 44); першу Службу Божу відправив він у Ню Йорку не в 1895, а в 1865 р.; цивільний шлюб із Альбіною Чітс взяв не тому, що на це дозволяла православна церква, а тому, що ще в Греції належав до православної релігійної секти, яка дозволяла женитися не тільки священикам, але й єпископам; помер А. Гончаренко не 21-го березня 1915 р., а в 1916 р. (ст. 47); день смерти досі не усталений. Різні дослідники і преса подають різні дні — 3, 6 і 7 травня („Свобода", „Ню Йорк Таймс", „Народна Воля").

Другий автор, проф. Т. Луців, дає у своїй біографічній статті про Гончаренка заголовок: „Приклонник Толстого довгі роки засланцем у Каліфорнії". Гончаренко ніколи приклонником Толстого не був, навпаки, він одверто називав Толстого гіпокритом. „На словах, — казав Гончаренко, — Толстой вважав себе великим гуманістом, а в практиці і пальцем не рушив, щоб із своїх 500,000 десятин хоч частину передати кріпакам на власність".

Корабель, яким везли арештованого Гончаренка з Атен до Царгороду, називався не „Стрєлок", а „Русалка". З тюрми звільнив його не польський жид, а некрасовець Осип Гончар. До Каліфорнії приїхав А. Гончаренко не в 1865, а в 1867 році.

Джерельна наукова праця про А. Гончаренка, першого українського політичного еміґранта, заслуговує на особливу увагу. Вона розкриє очі американським колам, що цікавляться А. Гончаренком, — ким він був і за що змагався все своє життя. Вона багато допоможе Комітетові Гончаренка викупити його фарму і створити там Український Парк його імени в століття його приїзду до Америки — в 1965 році.

(Кінець)

ПРОФ. Д-Р РОМАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

це - міністром закордонних справ, за часу прем'єрування Вячеслава Прокоповича та Андрія Яковлева. Від того часу аж до другої світової війни був він, разом із О. Шульгиним, членом делеґації УНР до Ліґи Націй. В рр. 1927 - 1946 був президентом Прометейської Ліґи поневолених Москвою народів, і до війни брав участь в її сесіях із доповідями в Болгарії, Латвії, Фінляндії, Франції і Англії. В рр. 1929 - 1939 був заступником голови Українського Товариства Прихильників Ліґи Націй, видавцем його публікацій, а в рр. 1928 - 1939 брав участь у всіх конґресах Міжнародної Унії Товариств Ліґи Націй.

Одначе у Новому Світі не залишив проф. Смаль - Стоцький тієї ділянки праці. Переїхавши до ЗДА, включився він у працю Українського Конґресового Комітету Америки і в 1951-му році став членом її Політичної Ради, а також членом делеґацій УККА для переслухань в Конґресі у Вашинґтоні. Тут включився він у працю численних українських і чужинних культурних установ, що співпрацюють із українцями у вільному світі. Проф. Р. Смаль-Стоцький є головою Комітету будови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.

Працюючи на громадсько-політичному полі і в такий спосіб борючися за національні і політичні права українського народу, проф. Смаль-Стоцький завжди старався і старається подавати чужинцям правдиві відомості про Україну. Ще бувши у Варшаві, влаштував він своє мешкання на зразок українського історично - побутового музею, де на стінах висіла українська старовинна зброя, в шафах і ґабльотках виставлені були зразки українського мистецтва — порцеляна, кераміка, кахлі тощо; тут була також ґалерія портретів українських князів і передусім гетьманів, серед них багато оригінальних мальовил XVII-XIX ст. Всі ці експонати були живою інформацією чужинців про Україну. Крім того для збереження тяглости українських державницьких традицій уфундував він у 1936 році Мазепинський ланцюг — відзнаку президента УНР з оригінальним реґалієм Мазепи, а в 1938 — перехідний перстень Мазепи для дійсних і найбільш заслужених членів відновленої Могилянсько - Мазепинської Академії. Першими носіями цих невмирущих символів мазепинських ідей — суверенности Української Держави — були: президент УНР в екзилі Андрій Лівицький та проф. Богдан Лепкий. В ЗДА уфундував проф. Смаль-Стоцький ланцюг УВУ для ректора університету Маркет та медалю Ґергарда Гавптмана.

Нарис життя і творчости нашого Ювілята не був би повний без бодай короткої характеристики його наукових зацікавлень і праць. Проф. Смаль-Стоцький в першу міру мовознавець - філолог. Він розпочав свою наукову кар'єру в ділянці мовознавства. З-під його пера вийшли цінні праці про українську мову, а саме про розвиток українського словництва із становища морфології української мови. Морфологічні проблеми української мови цікавили його особливо. Молодий дослідник розвитку української мови цікавиться словотворенням і значенням українських прикметників, далі процесом і способом поставання українських іменників, їх функцією в побудові української мови. Далі досліджує він історію поставання вигуків, займається примітивним творенням слів, близьким до народної етимології, семантикою і семасіологією, одною з дуже важливих ділянок мовознавчих студій, назвознавством і термінологією. Вислідом його студій є книжкові праці і статті. Пізніше робить спробу вияснити походження назов „Русь" та „Україна" і значення англійських слів: "Ukrans" і "Ukrainians". Сягнув також в історію культурних впливів ґерманських мов на українську, а також ґерманських мов на слов'янські.

В 30-их роках, коли в підсовєтській Україні посилився наступ проти української культури, проф. Смаль - Стоцький видав документарну працю про нищення української мови большевиками на основі теорії російського мовознавця Марра, що з наказу партії засуджував т. зв. індоевропейське мовознавство і висунув свої фальшиві твердження про майбутнє злиття різновидних мов в одну мову в комуністичному суспільстві. Професор Смаль - Стоцький доказав неправдивість цих тверджень потрібних большевикам для знищення національних мов у Совєтському Союзі і встановлення єдиної мови — Леніна. Пізніше наш дослідник представив причини відкликання маррівської теорії Сталіним з метою завести єдину мову в СССР — російську. До цього питання повертається наш учений кілька разів у публікаціях англійською мовою у вільному світі, розкриваючи совєтсько - російський імперіялізм.

Поруч численних праць присвячує проф. Смаль-Стоцький увагу і літературознавству, в першу чергу шевченкознавству, і його впливам на інші літератури, далі визначним постатям в українській літературі, як Франко, Лепкий, і в чужій — Міцкевіч, Гавптман і ін., взаєминами української літератури з іншими літературами. Присвятив він теж багато уваги нашим і чужим ученим, поетам, культурним діячам, як Олександер Лотоцький, Володимир Залозецький, Андрій Яковлів, Зенон Кузеля, Генрик Улашин, Й. Бенеш, В. Стід і ін., а також великим державним мужам, як Мазепа і Петлюра. Займається проф. Смаль-Стоцький також проблемами нашої культури й освіти, етнографії і побуту.

Переїхавши до ЗДА, проф. Смаль - Стоцький багато уваги присвячує справам політичних відносин українського народу. В різних розвідках, есеях і статтях, писаних переважно англійською мовою, оприлюднює він правду про сучасне становище українського народу під Совєтами і у вільному світі, про його права на самостійність і суверенність, всупереч змаганням совєтсько - московського імперіялізму знівелювати та асимілювати українську культуру, знецінивши її в очах чужинців. Пером і живим словом на різних конференціях і дискусіях проф. Смаль-Стоцький боронить правду про Україну, виявляє перед чужинцями її значення серед европейських народів та конечність її, як і інших поневолених Москвою народів, свободи і суверенности. В цій ділянці наш Ювілят неустрашимий борець за долю України.

В рямках короткої статті не можна перечислити всіх праць і досягнень у різних ділянках науки Достойного Ювілята, що без огляду на сімдесят років із самопосвятою віддав себе всього на службу своєму народові і з молодечим запалом та ентузіязмом постійно і невтомно працює для України в ім'я римської засади: "Salus Rei Publicae lex suprema esto!"

В сімдесятліття життя та сорокп'ятиріччя невтомної наукової і громадської праці Достойного Ювілята українське суспільство клонить у пошані перед ним голови і бажає йому щасливих років. На многі й благі літа!

ЗАКЛИК

ЕКЗЕКУТИВИ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ В СПРАВІ КАМПАНІЇ ВАШИНҐТОНСЬКОГО ЩОДЕННИКА "THE WASHINGTON POST" ПРОТИ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

Неприхильні, а то й ворожі українській справі, елементи на американській землі почали від деякого часу нагальну кампанію, щоб не допустити до побудови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні. У своїй неперебірчивій акції, яка знайшла, між іншим, найбільш напасливий та обидливий для українців вияв на сторінках вашинґтонського щоденника „Вашинґтон Пост", редактор цієї газети закликає вже в кількох статтях Конґрес ЗДА та Столичну Комісію Плянування зревідувати своє попереднє становище і відкликати дозвіл на побудову пам'ятника. При цьому, той же редактор намагається принизити значення Шевченка як поета та доказувати, що у Вашинґтоні не повинен стояти пам'ятник „комуністичного ідола".

Реферуючи на останньому засіданні Екзекутиви УККА в дні 8-го листопада 1963 р. справу атак газети „Вашинґтон Пост" та протиакції УККА, голова УККА проф. Лев Добрянський підкреслив, що ця атака на Шевченка є не тільки атакою на українського національного поета — героя, але в першу чергу є атакою на ввесь український нарід і його змагання до національно - державницької незалежности.

Самозрозуміло є те, що Москва, оцінюючи належно значення побудови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні, доручила своїм вислужникам в Україні оклеветувати в совєтській пресі українську еміґрацію в Америці, зокрема її політичний провід, за реалізацію ідеї побудови пам'ятника. Треба одначе дивуватися, що слідом за московсько-большевицькою атакою почали подібну атаку на Шевченка, а через те й на українську спільноту, деякі збаламучені, засліплені, а то й ворожі українській справі, американські кола, інспіровані, як видно із змісту напасливих й обидливих статтей у „Вашинґтон Пост", єдинонеділимцями, без огляду на їх закраску.

Ця атака на те, що найдорожче кожному українцеві — величне ім'я Тараса Шевченка — мусить знайти належну відповідь і протидію серед усіх українців в Америці. В обороні Шевченка й належного йому права й місця серед великих національних поетів інших народів мусить виступити кожний українець, без огляду на його релігійні, чи політичні переконання. Побудова пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні, це сьогодні справа чести цілої української спільноти в діяспорі.

З тими, хто називає Шевченка „комуністичним ідолом", дискутувати недоцільно. Їх іґнорація гармонізує з ненавистю Москви до всього, що українське. Усе, що репрезентує Шевченко своїм мученичим життям, своєю творчістю й ідеями, свідчить пророчисто про те, чим Він є для українського народу та за що Він боровся, карався і мучився, але не каявся. Всі ці трагічні переживання спричинили його передчасну смерть. Усе те добре відоме і тим, хто сьогодні повів у Вашинґтоні акцію за відкликання дозволу на побудову пам'ятника Шевченкові.

Продовжуючи свою протиакцію на напади газети „Вашинґтон Пост", Екзекутива УККА поновно звертається з гарячим закликом до наших наукових установ, зокрема ж до їх філологічних та літературознавчих секцій, щоб вони висилали відповідні авторитетні листи до цього щоденника не тільки в обороні пам'ятника Тарасові Шевченкові, але ще більше в обороні Його світлого імени перед закидами цього щоденника. Крім того, Екзекутива закликає всіх українських професорів, що працюють у високих американських школах, університетах і коледжах, влучитися до цієї акції, а всіх українців в Америці писати листи з протестом проти тієї кампанії, що робить великого Тараса Шевченка „антисемітом", „польонофобом", „русофобом" та „комуністичним ідолом", того Шевченка, який ціле своє життя посвятив для боротьби за визволення не тільки свого, українського, але й усіх інших поневолених народів.

Екзекутива УККА звертається також з проханням до всіх своїх Відділів і Членських організацій, як центральних, так і місцевих, а також до українців в Америці, пожвавити акцію висилки листів до ВП. Конґресменів Лесінського, Дульського і Дервінського, висловлюючи підтримку для їх акції в справі видачі поштової марки з портретом Шевченка в серії „Борців за Свободу" в 1964 році, з нагоди стоп'ятдесятиліття Його народин і з нагоди відкриття Йому пам'ятника у Вашинґтоні.

Подаємо адреси: „Вашинґтон Пост" і Конґресменів Лесінського, Дульського і Дервінського:

„The Washington Post", — 1515 L Street N.W., Washington, D.C.;

The Hon. John Lesinski, Member of U.S. Congress, New House Office Building, Washington, D.C.;

The Hon. Thaddeus J. Dulski, Member of U.S. Congress, New House Office Building, Washington, D.C.;

The Hon. Edward J. Derwinski, Member of U.S. Congress, New House Office Building, Washington, D.C.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Перше число журналу „Українка в світі", Бюлетеню Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) видано у Філядельфії, з датою жовтня 1963. На сторінках журналу обговорюються питання змісту і діяльности СФУЖО. В першому числі надруковані статті: Олени Залізняк, д-р Наталії Пазуняк, Олени Процюк, Ірини Пеленської, Ірини Павликовської, Лідії Бурачинської і Марії Квітковської. Журнал, друкований на циклостилі, буде появлятися що чвертьроку.

● Українська Вільна Академія Наук у ЗДА влаштовує наукове засідання з доповіддю д-ра Івана Лисяка - Рудницького на тему „Міжнародний Конґрес слов'янської історії в Зальцбурзі, в липні 1963 року". Засідання відбудеться в суботу 7 грудня 1963 р. о 7-ій год. веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вул. Н. Й.

● Українська Вільна Академія Наук у ЗДА влаштовує Вечір пам'яті Лесі Українки з програмою: вступне слово — Ізидора Косач - Борисова „Останній рік у житті Лесі Українки", записи Ольги Косач - Кривенюк (сестри поетеси) читає Йосип Гірняк і зразки лірики Лесі Українки виконає Театр слова під керівництвом Олімпії Добровольської. Музичний супровід — А. Шуль. Вступне слово і літературне оформлення — Юрія Лавріненка. Вечір відбудеться в неділю 8 грудня 1963 року о 6 год. 30 хв. веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вул., Н. Й.

● Обговорення Десятої виставки малярських праць Об'єднання Мистців Українців Америки відбудеться під час щотижневого вечору Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку в п'ятницю 6 грудня ц. р. В обговоренні візьмуть участь Любомир Кузьма, Володимир Ласовський та Антін Малюца. Початок о год. 8-ій веч.

З глибоким жалем та смутком повідомляємо Рідних і Приятелів,
що 27-го листопада 1963 року помер у Балтімор
на 69-му році життя, по довгій і тяжкій недузі

Інж. Лавро ПАНАСЕНКО

Абсольвент УГА в Подєбрадах ЧСР, Сотник VI Стрілецької Січової Дивізії, Лицар Ордену Воєнного Хреста і Хреста ім. Семона Петлюри, Районовий Шеф Головнянського Району в Україні.

Похорон відбувся в суботу, 30-го листопада 1963 року на Центральному Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

МАРІЯ — сестра Дружини Покійного з мужем АНАТОЛЕМ і племінниками ОЛЕГОМ та БОГДАНОМ БУЛАВКИ

ТОВАРИСТВО АБСОЛЬВЕНТІВ УГА й УТГІ
ділиться сумною вісткою,
що 26 листопада 1963 року в м. Балтімор
помер абсольвент Подєбрадської Академії

† інженер-економіст

ЛАВРО ПАНАСЕНКО

народжений 2 вересня 1895 р. в м. Базарі на Волині.

Поховано Покійного 30 листопада 1963 року на православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і ніколи Незабутнього
СИНА і БРАТА

бл. п. Мирона Євгена ОТРОКА

буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА
ЗА СПОКІЙ ЙОГО ДУШІ,
в четвер, 5-го грудня 1963 року
о год. 9-ій ранку
в Українській Католицькій Церкві
Св. МАРІЇ в НЮ БРОНСВІКУ, Н. Дж.

БАТЬКО
МАТИ
і БРАТ

В неділю, 8-го грудня 1963 року
буде відправлена після Служби Божої

ПАНАХИДА

за спокій Душі мого Найдорожчого
ЧОЛОВІКА

бл. п. Івана Максимовича КАБАЧКОВА

в Православній Церкві св. ВОЛОДИМИРА
в НЮ ЙОРКУ

ДРУЖИНА

Замість квітів на могилу
бл. п. д-ра ІВАНА ЮЗИЧА
$10.00 на дар УВІ
складає
д-р О. УТРИСКО

Явища в зоряному світі

Деякі зорі є так далеко віддалені від землі, що треба тисячі років, щоб ствердити їх погаснення.

Подібну аналогію завважується в суспільному чи родинному житті. Багато славних людей закінчує мандрівку свого життя на цій землі, але про їх труди і подвиги говорять майбутнім поколінням їх світлі вчинки, добрий приклад, мужність, геройство. Те саме зустрічаємо і в родинному житті. Хоч дорогі особи вже давно відійшли з цього світу, то їх імена намагаються утривалити і зберегти для майбутніх поколінь їх добрі діти чи рідні. Багато жертводавців надсилає свої щедрі пожертви в пам'ять своїх батьків, в пам'ять мужа чи жінки, що їх імена будуть записані на пропам'ятній таблиці нової катедри. В попередніх списках ми вже подавали імена деяких жертводавців, що, складаючи відповідну пожертву на будову нової катедри, бажали увіковічнити імена своїх найдорожчих осіб. Також і в цьому списку є жертводавці, для яких імена померлих членів родини є дуже близькі їх серцю, тому бажають утривалити їх на довгі часи, присилаючи щедрі пожертви на будову катедри.

Такими жертводавцями є Всч. о. Йосип Федорик, що склав $500 в пам'ять Івана Мандзюка та Івана Федорика. Мих. Чорній з Іст Шикаґо, Індіяна, склав $200 в пам'ять своєї першої жінки Анни та в пам'ять померлого Миколи Білика, мужа його другої жінки Катерини. Родина Шавалюк склала $50 в пам'ять родичів Теодора і Марії Шавалюк. Хай душам померлих дасть Господь вічну щасливість у небі, а жертводавців благословить усім добром.

Та не бракує і таких жертводавців, що самі, своїми теплими руками, бажають закріпити своє ім'я для майбутніх поколінь. До них належать парохіяни церкви св. Йосафата з Френкфорд—Філядельфії, відомі зі своєї жертвенности на церковні і народні цілі. В цій парохії душпастирює Впр. о. декан Мирослав Харина.

Понижче містимо перший список жертводавців цеї парохії на будову нової катедри: Як звичайно, на першому місці щодо жертвенности в цій парохії згадується імена Василя і Марії Волчанських, відомих діячів гетьманського руху, що перші склали на будову нової катедри $1,000, а щонеділі передають в конвертах дальші пожертви. Ця княжа пожертва дала добрий приклад і іншим вірним, які, відповідно до своїх можливостей, склали свої пожертви. Тут слід згадати Еву Стефанів, що склала $500 в пам'ять свого мужа Матвія та Лігу Українців Католиків, що пожертвувала $400. Приписаний на родину розмет дотепер склали: Антін і Христина Дині, Мирон і Анна Коники, Марія і Іван Кривчуки, Марко Мисишик та Іван і Катерина Юренці. По $200 склали: Жінки-пирожниці, Семен і Анна Галаси, Павло Пашковський (декларував $1,000), Петро Пашковський (декларував $1,000) і Михайло Шеремета. $170 склали Петро і Текля Ґрамяки (деклярували $1,000); $160 склав Антін Пласконос. Розмет самітних по $150 склали: Ева Садівник і Єлисавета Шеленберґер; $110 склала родина Миколи Сенека. По $100 жертвували: родина Івана Корпер, Гарри Кравець, стар., Петро і Юстина Михалечки, родина Степана Миляна, Григорій і Анна Павлушок, Василь Сітарський, Семен Струхманчук, Йосип Яворський.

В недільних ковертках склали: родина Алексія Завирухи $98, родина Михайла Насевича $90, родина Теодора Шанайди $86; по $75 склали: Марія Ґложек і Михайло Сава; по $70 жертвували: родина Василя Бурбана і родина Василя Василенка. Ева Нечипор склала $69, а родина Володимира Льондер $51. По $50 жертвували: Анна Ґложик, родини Франка Колюбінського, Михайла Комановського, Володимира Крупи, Юрія Лесюка, Василя Міх, Михайла Пойди, Марка Пилипюка, Якима Сідоровича, Осипа Сеника, стар. $48 склала родина Володимира Кісіля, стар., а $44 родина Блажея Милого. По $40 склали родини: Володимира Мороза, Володимира Наконечного та Рожа Миколаїв і Михайло Шавалюк. Мирослав Солтис склав $38. По $35 пожертвували: Гарри Артимко, родина Петра Фелікс, Василя Волчанського і Ярослава Волощука.

Численні вірні складають щонеділі до коверток по одному долярові, і досі вони склали вже більші пожертви.

Така жертвенна співпраця наших добрих вірних улегшує збірку на будову катедри та дозволяє В Преосвященному Митрополитові зреалізувати намічені пляни будови. Високопреосвященний Владика Кир Амвросій висловлює оцим щиру подяку за кожну, навіть найменшу пожертву, та запрошує до складання пожертв усіх наших вірних. Митрополит Кир Амвросій перебуває тепер у Римі на Вселенському Соборі, але це не перешкаджає в нічому, щоб пожертви напливали до Митрополичої Канцелярії на адресу: Archbishop's Chancery, 815 N. Franklin Street, Philadelphia 23, Pa.

Увага! БАЛТІМОР, Увага!

КУРТІС БЕЙ, ВАШИНҐТОН і БЕРЛІН!

В неділю, 8-го грудня 1963 року

в залі ДОМУ „САМОПОМОЧІ"
при 239 S. Broadway — Baltimore 31, Md.

— відбудуться —

ОКРУЖНІ ЗБОРИ
Відділів УНСоюзу

стейту МЕРИЛЕНДУ і м. ВАШИНҐТОНУ, Д. К.

в яких повинні взяти участь Урядовці й Члени та конвенційні Делеґати від таких Відділів УНСоюзу:

БАЛТИМОР	148, 320, 337
КИРТІС БЕЙ	55, 81, 290
ВАШИНҐТОН, Д. К.	15
БЕРЛІН	260

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Відкриття
2. Відчитання протоколу Загальних Зборів
3. Звіт Управи
4. Звіт Контрольної Комісії
5. Дискусія над звітами
6 Уділення абсолюторії уступаючій Управі
7. Вибір нової Управи
8. Закриття Зборів.

Початок Зборів в год. 4:00 по полудні.

Участь в Зборах візьме

Йосип Лисогір
головний предсідник УНСоюзу

ДО УЧАСТИ В ЗБОРАХ ЗАПРОШЕНЕ ТАКОЖ ВСЕ МІСЦЕВЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО.

ОКРУЖНА УПРАВА

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
у Філядельфії, Па.

повідомляє оцим, що

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОЇ ОКРУГИ

— відбудуться —

в неділю, 8-го грудня 1963 року

в залі Українського Спортового Осередку „ТРИЗУБ"
при 4930 N. Broad Street — Philadelphia, Pa.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

Відкриття; вибір президії; вибір номінаційної комісії; звіт Управи; звіт Контрольної Комісії; дискусія над звітами; уділення абсолюторії; доповідь головного секретаря УНСоюзу д-ра Ярослава ПАДОХА; вибір нової управи; закриття.

■

До участи в Зборах зобов'язані предсідники, секретарі та інші відділові урядники і конвенційні делеґати наступних Відділів УНСоюзу:

45, 62 83, 105, 116, 128, 153, 154, 156, 163, 166, 173, 189, 237, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 321, 324, 331, 339, 347, 352, 362, 375, 378, 383, 388, 397, 424, 430, 479

Початок: 1 год. по пол.

Прохаємо Відділи і майбутніх учасників Зборів зарезервувати собі час на ці Збори.
У Зборах візьмуть участь:

Д-р Ярослав ПАДОХ — Головний Секретар УНС
Олена ШТОГРИН — Головна Радна УНС
Д-р Володимир ҐАЛАН — Голова Конт. Комісії УНС
Іван ОДЕЖИНСЬКИЙ — Головний Радний УНС

За Окружну Управу:

Степан ГАВРИШ — голова
Роман БЕДНАРСЬКИЙ — секретар

Вістки з українського Буенос Айресу

Конґрес українців Арґентини

Сесія Головної Ради Української Центральної Репрезентації, що відбулася 3-го листопада в Буенос Айресі, прослухавши звіт Конґресової Комісії вирішила, що відкладати скликання Конґресу не можна, і призначила суботу й неділю 7-го та 8-го ґрудня, як остаточні дати, коли Конґрес має зібратися в залі Централі „Просвіти". Конґресова Комісія мала зробити останнє зусилля на засіданні в п'ятницю 29 листопада, щоб улегшити працю Конґресу.

На цій же Сесії ухвалено задоволити бажання Братства УПЦ св. Покрови, Прихильників УНРади, Добрусу та Леґіону ім. С. Петлюри, що свого часу вийшли були зі складу УНР, і прийняти їх знову в склад Конґресу. Приступило до УЦР і Братство „Вознесіння" т. зв. Соборно-Правної Української Православної Церкви. Таким чином, в УІ Конґресі мали б взяти участь усі без винятку українські національні організації Арґентини. Від центральних товариств, що мають філії, мають взяти участь в Конґресі по 10 делеґатів, від їхніх філій та інших товариств по 5 делеґатів.

Передбачується зміна статуту УЦР головно в тому, що відноситься до складу її Управи: відчувається великий брак людей, що могли б повнити відповідальні функції. Саме тим і пояснюється, що досі Конґресова Комісія не змогла укласти проєкту списку членів нової Управи.

Вулиця „Україна"

В неділю 10 листопада, заходами головним чином о. Ом. Балука, пароха української католицької церкви Віжи Аделіни, передмістя Буенос Айресу, відбулося перейменування вул. Льос Пінос, що при ній знаходиться та українська церковця св. Ольги і Український Народний Дім філії „Просвіти" на вулицю УКРАНІА, себто Україна.

Невважаючи на те, що йшов дощ, зібралося чимало люду. З виставленого голосника лунали українські мелодії. В мікрофоні, що був на святочній трибуні, промовляли доповідачі — о. Ом. Балук та п. Любомир Думановський. Перед церквою дівчата чіпляли гостям українські кокарди і продавали позолочені тризубці.

Найперше відбувся молебень в церкві, після якого церковна процесія обійшла поблизькі вулиці. На чолі йшли два священики — о. Ом. Балук та о. М. Куницький, далі прапороносці національних организацій, стрункі ряди сумівок, ряди сумівців і здисциплінований відділ Пласту, а далі — гості, представники близьких і навіть досить далеких українських околиць.

Коли процесія скінчилася, трибуна біля церкви заповнилася представниками українських організацій та арґентинських властей. Після виконання арґентинського та українського гимнів , д-р В. Іваницький, голова УЦР, стягнув заслону із бронзової таблиці, прибитої до муру народного дому. На таблиці, проєкт якої зробив В. Каплун, всередині — тризуб, оточений гербами наших областей, а нижче — напис „Україна".

Промову в українській мові виголосив парох Віжи Аделіні, о. Ом. Балук, а в еспанській — д-р В. Іваницький. Головною думкою тих промов було підкреслювання необхідности зберігати й плекати любов до далекої України, до її мови, звичаїв, до її великого страдного народу. Промовив і місцевий арґентинський священик, визнаючи заслуги українців в розбудові Арґентини.

Вершком свята було проголошення: „Від нині вулиця Льос Пінос зветься — вулиця Украніа". Натовп учасників голосно оплескував це радісне проголошення. В багатьох місцях молодь вигукувала: „Хай живе Україна!" „Хай живе Арґентина!" Серед натовпу гостей були представники всіх наших національних організацій і віровизнань. Були навіть і євангелики, що починають більшу участь брати в національних українських святах. Надто довгий час залишалися вони тут під українським впливом своїх московських провідників.

В церкві св. Ольги знаходиться дуже гарний запрестольний образ св. кн. Ольги пензля мистця В. Цимбала.

Листогадова Академія

Щороку Українська Центральна Репрезентація влаштовувала Академію Листопадового Зриву в першу неділю після 1-го листопада. Але цього року першу неділю заняла сесія Головної Ради УЦР, другу неділю — найменування вулиці „Україна", і тому змогла вона відбутися тільки в третю неділю 17-го листопада. Була вона цього року дуже скромна. Відчувається надто помітно відплив мистецьких, і взагалі інтелектуальних, сил із Арґентини до ЗДА і Канади. Тому, замість великого сальону, Управа УЦР взяла під Академію сальон централі „Просвіти", але й він не був заповнений. Програма Академії теж була скромна. святочну промову, що її присутні назвали „проповіддю", виголосив о. М. Куницький. Потім була деклямація п. Дончуківни, панна Воловина грала на фортепіяно, і п. Тамара Лиховай проспівала гарно кілька пісень.

Світова слава

Прийшла вістка з Лондону, що там на Міжнародному Річному Конкурсі Скрипки „Корла Флеча" першу нагороду одержала молоденька Ганна Чумаченко, здобуваючи тим світову славу.

Вона — донька Бориса й Раїси Чумаченків, скрипалів із Харкова, що обоє довший час грали в симфонічній оркестрі в Тукумані, а Борис Чумаченко і вчив музику при Тукуманському університеті. Народжена вже в Арґентині, Ганна Чумаченко вчилася перше в батька, потім у Шпіглера в Б. Айресі і в Лондоні у А. Лисого.

Віддавшись цілковито грі на скрипці, Ганна Чумаченко, на жаль, залишалася ввесь час поза українською спільнотою, і українське в неї лишилося тільки саме ім'я.

Мистець, що малює зубами.

Заходами Вільного Університету Гуманітарних Наук у Розаріо відбулася в Буенос Айресі, в відомій ґалерії „Ніке", виставка образів українця мистця в Розаріо, що виставляв їх під псевдом „Алехо". Справжнє його прізвище Олексевич, а ім'я (Алехо) — Олег або Олекса. Мистець виставив 14 темпер і 16 оліїв. У каталозі до виставки були дві ілюстрації: добра архітектонічна композиція і знимка мистця при малюванні: він тримає пензель у зубах, докінчуючи якийсь свій твір. Позбавлений, в наслідок поліемелітису, можливости малювати руками, мистець малює зубами! Як стверджують ті, що бачили ту знимку: „Енерґійний профіль потверджує силу волі і запал до творчої праці". Українці довідалися про нього від арґентинських мистців, перед якими він підкреслював свою українську національність.

Є. О.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 8-го ГРУДНЯ 1963 р.:

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Запоріз. Січ 251 Відд. в год. 11:30 рано в церковній залі при West 7-ій вул. Річні Збори відбудуться 29-го грудня 1963 р. — Т. Шмагала, секр., В. Козир, предс.

СИРАКЮЗ, Н. И. Місячні збори Т-ва Українська Січ 39 Відд., о год. 3-ій по пол. в залі УНДому. Побір вкладок в суботу 7 грудня від год. 7 до 10 веч. і в неділю 8-го грудня від год. 12 до 3 по полудні. — Управа.

ОЛІЄН, Н. И. Річні Збори Т-ва Запорізька Січ 363 Відд. в 2-ій год. по пол. в домі 1003 Брук вул. Участь членів обов'язкова. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва ім. Ів. Франка 334 Відд. о год. 1-ій по пол. в УНДомі при Вест 14-ій вул. — Н. Задерецький, предс., С. Вохонок, касир, І. Холодняк, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Річні збори Б-ва Василія 168 Відд. о год. 2:30 по пол. в УНДомі при 760 State Street, Perth Amboy, N .J. Порядок зборів: Прочитання протоколу з попередніх зборів; звіт фінанс.; Річне справоздання, так само Констрольної Комісії; Вибір уряду на 1964 рік. Проситься членів прибути на збори. — Управа.

СУБОТА, 14-го ГРУДНЯ 1963 р.:

НЮАРК, Н. Дж. Річні збори Т-ва ім. Грушевського 219 Відд. в год. 7:30 веч. при 675 So. 19th Street, Newark, N. J. На порядку вибір членів нової Управи. Приявність всіх членів обов'язкова. — Мери Т. Юров, секр., Н. Боднар, предс.

НЕДІЛЯ, 15-го ГРУДНЯ 1963 р.:

ДОНОРА, Па. Річні збори Б-ва св. о. Николая 232 Відділ в America Rosin Club, 5 St. McKeanouve. На порядку: вибір нової Управи на 1964 рік і принимання нових членів. — Управа.

KANSAS CITY, Kansas. Річні збори Б-ва св. Володимира 323 Відд. о 1-ій год. по пол. у власнім домі при 10 North Ferree. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження та відбудеться вибір нової Управи на 1964 рік. — Д. Яремко, секр.

ВАТЕРВЛІТ, Н. И. Річні збори Відд. 13 о год. 2:30 по пол. в залі Українського Клюбу, Ватервліт. Участь всіх членів обов'язкова. — Секрет. Відд.

ДІТРОЙТ, Міш. Річні Загальні Збори Б-ва св. о. Миколая, 175 Відд. о год. 1-ій по пол. в залі УНДому при вул. Мартін з таким порядком нарад: 1. Відкриття зборів і схвалення порядку нарад, 2. Вибір президії; 3. Відчитання протоколу з попередніх заг. зборів; 4. Звідомлення керівних органів і Контр. Комісії; 5. Дискусія над звітами; 6. Уділення абсолютарії уступаючій управі; 7. Вибір нових керівних органів і Контр. Комісії; 8. Внески і побажання; 9. Закриття зборів. Якщо, не явиться приписане число членів на час, збори відбудуться при такій скількості членів, яка буде присутня. По закінченні зборів відбудеться збирання членських вкладок. За Управу: Я. Базюк, предс., І. Кальніченко, касир, С. П. Крупка, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Збори Т-ва ім. Ів. Франка 146 Відд. о 1-ій год. по пол. На порядку: Зміна Статуту, вибір нової Управи на 1964 рік. — Управа.

ТАРЗАН, ч. 5148. На зустріч долі!

Після здушення революти тубільців Тарзан порадив капітанові Рейнардові передати намисто відповідальній владі, і після того попрощався.

Він із запалом, скачучи по деревах, вертався в глибину своєї улюбленої джунґлі...

Але він не знав, що йому судилася жахлива й зловісна зустріч із долею...